

Dosarul nr. 2ra-1920/19

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Central) D. Băbălău
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) L. Pruteanu, Iu. Cotruță, N. Simciuc

Î N C H E I E R E

02 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cucu Valeriu și
Cheltuitor Olesea împotriva Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor,
intervenient accesoriu procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului
material și moral,

împotriva deciziei din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins apelul declarat de Cheltuitor Olesea, s-au admis apelurile declarate de Cucu
Valeriu și Ministerul Justiției, s-a casat integral hotărârea din 04 aprilie 2018 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 24 ianuarie 2017 Cucu Valeriu și Cheltuitor Olesea au depus cerere de
chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor cu
privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii, reclamanții au indicat că la 03 decembrie 2014 de către
Inspectoratul de Poliție Botanica, mun. Chișinău, a fost pornită cauza penală
conform semnelor componenței de infracțiune prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. d)
Cod penal.

Temei pentru pornirea urmăririi penale au servit materialele acumulate în
baza raportului ofițerului superior de investigație al Serviciului investigație a
fraudelor economice al Secției Investigații Infracțiuni a Inspectoratului de poliție
Botanica, Sergiu Tatian, cu privire la faptul că în perioada anilor 2013–2014,
persoane din cadrul Întreprinderii Individuale „Cucu Valeriu”, prezentînd
fraudulos documente de identificare vamală false pentru efectuarea devamării
mărfurilor la Serviciul Vamal, au introdus peste frontiera vamală a Republicii
Moldova din Ucraina mărfuri în asortiment în proporții deosebit de mari.

Fiind audiat în calitate de bănuit în cadrul cauzei penale, Cucu Valeriu vina

nu a recunoscut, declarând organului de urmărire penală modalitatea de desfășurare legală a importului mărfurilor de larg consum desfășurată de Întreprinderea Individuală „Cucu Valeriu”.

La 10 decembrie 2014, de către judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău, a fost admis demersul procurorului și s-a autorizat efectuarea percheziției la domiciliul Olesei Cheltuitor în vederea depistării și ridicării documentelor false de trecere ilicită a mărfurilor peste hotarele Republicii Moldova precum și obiecte sau documente care ar putea avea importanță pentru cauza penală.

La 20 februarie 2015, în baza încheierii din 10 decembrie 2014, angajații Inspectoratului de Poliție Botanica, mun.Chișinău, în cadrul acțiunilor procesuale întreprinse de polițiști, față de Cheltuitor Olesea a fost aplicată tortura, manifestată prin echimoze în regiunea cotului drept și genunchiului stîng și afecțiuni psiho-emoționale.

Prin decizia din 18 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul declarat de Cheltuitor Olesea, s-a casat încheierea din 10 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău și s-a respins demersul procurorului în Procuratura Botanica, mun. Chișinău privind autorizarea efectuării percheziției la domiciliul Olesei Cheltuitor.

Au invocat reclamanții că percheziția desfășurată la 20 februarie 2015 de către angajații Inspectoratului de Poliție Botanica, mun.Chișinău, a fost efectuată cu vădite abuzuri.

Cucu Valeriu și Cheltuitor Olesea au specificat că la 15 februarie 2015, între Cucu Valeriu și Calugari Vitalie a fost încheiat antecontractul în privința comercializării camionului de model „Mercedes 412 D”, tranzacția urmând a fi finisată pînă la 31 martie 2015.

Însă, în temeiul încheierii 20 februarie 2015 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău și procesului-verbal de ridicare, au fost sechestrate și transportate pe teritoriul Inspectoratului de Poliție Botanica, mun.Chișinău, camionul de model „Mercedes 412 D” și remorca de model „Hambauer”, încărcate cu mărfuri de larg consum.

La 18 martie 2015, ofițerul de urmărire penală a Inspectoratului de Poliție Botanica, mun.Chișinău, în temeiul ordonanței a recunoscut ca corpuri delictive doar mărfurile din unitățile de transport dar nu și mijloacele de transport propriu-zise.

Au menționat că în pofida eforturilor întreprinse pentru a recupera mijloacele de transport și a mărfurilor din acestea, demersurile înaintate au fost respinse.

Astfel în rezultatul acțiunilor abuzive ale Procuraturii Botanica, mun.Chișinău, Valeriu Cucu a fost în imposibilitate de a încheia contractul de vânzare-cumpărare la 31 martie 2015, iar în urma negocierilor cu Călugăr Vitalie, a fost modificat termenul de încheiere a contractului pînă la 30 aprilie 2015.

Reieșind din faptul că nici pînă la 30 aprilie 2015 nu i-au fost eliberate unitățile de transport, la 01 mai 2015 a fost constrîns de prevederile contractuale să restituie suma de 6000 euro cu titlu de arvună dublă.

Prin încheierea din 29 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu, Procuratura Generală a Republicii Moldova (f.d. 68).

Reclamanții au solicitat, inclusiv prin cererea de concretizare a cerințelor (f.d. 82-83 Vol. I) încasarea în beneficiul lui Valeriu Cucu prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 3 000 euro cu titlu de prejudiciu material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, precum și încasarea sumei de 50 000 lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 04 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Cucu Valeriu și Cheltuitor Olesea.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Cucu Valeriu suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Olesei Cheltuitor suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au admis apelurile declarate de către Cucu Valeriu și Cheltuitor Olesea, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar și apelul Ministerului Justiției.

S-a casat hotărârea din 04 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central și s-a emis o hotărâre nouă prin care:

S-a admis parțial pretenția lui Cucu Valeriu și Cheltuitor Olesei cu privire la repararea prejudiciului moral.

S-a încasat din bugetul de stat, gestionat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cucu Valeriu suma de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, hotărârea din 04 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, s-a menținut.

Prin decizia din 13 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-au admis recursurile declarate de Cheltuitor Olesea, Cucu Valeriu și Ministerul Justiției, s-a casat decizia din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a trimis cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată (f.d. 241-250 Vol. I).

Prin decizia din 27 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Cheltuitor Olesea, s-au admis apelurile declarate de Cucu Valeriu și Ministerul Justiției, s-a casat integral hotărârea din 04 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Cucu Valeriu și Cheltuitor Olesea.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cucu Valeriu suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins.

Pentru decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că instanța de fond corect a stabilit cuantumul prejudiciului moral în mărime de 5000 lei, sumă care poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție lui Cucu Valeriu.

Totodată, cu referire la concluzia instanței de fond în partea admiterii cerințelor înaintate de Cheltuitor Olesea, instanța de apel a menționat că din

materialele cauzei nu rezultă că aceasta ar fi avut statut de bănuită, că a fost pusă sub învinuire și i-a fost intentat dosar penal sau contravențional.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că în privința Olesei Cheltuitor nu pot fi aplicate prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, or, argumentele invocate de către Cheltuitor Olesea în acest sens urmează a fi apreciate critic și prin urmare a stabilit că prima instanță greșit a încasat în beneficiul Olesei Cheltuitor suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

De asemenea, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului material or, Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nu prevede compensarea sau restituirea persoanei fizice a unor astfel de cheltuieli.

La 17 iulie 2019, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Recurentul Ministerul Justiției, în motivarea recursului a invocat interpretarea în mod eronat a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material.

A menționat recurentul că deși în privința lui Cucu Valeriu a fost emisă ordonanța de scoatere de sub urmărire penală, totuși în astfel de situații nu se poate invoca că persoana a fost trasă la răspundere penală. Or, conform art. 50 din Codul penal, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege.

Mai mult ca atât, în privința lui Cucu Valeriu nu a fost emisă o sentință definitivă de condamnare, astfel soluția instanței de apel este una neîntemeiată și eronată, în condițiile în care la caz, nu sunt întrunite prevederile art. 3 alin. (1) din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Respectiv, recurentul a specificat că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului. Astfel instanța de apel în mod nejustificat, exagerat și neîntemeiat a dispus încasarea în beneficiul lui Cucu Valeriu a sumei de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

La 29 august 2019, în adresa intimaților a fost expediată copia recursului declarat de Ministerul Justiției.

Astfel la 05 septembrie 2019 Cheltuitor Olesea a recepționat copia recursului, iar la 06 septembrie 2019, recursul a fost recepționat de Procuratura Generală, fapt confirmat prin avizele de recepție (f.d. 45-46 Vol. II).

La 12 septembrie 2019 plicul expediat în adresa lui Cucu Valeriu a fost restituit în adresa oficiului poștal cu mențiunea "nereclamat" (f.d. 47 Vol. II).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 27 martie

2019, însă date referitor la recepționarea de către părți a deciziei motivate, la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 17 iulie 2019, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încalcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari